

کتابخانه

شهر

شنبه ۱۵
۱۲ شهریور ۱۳۹۸
شماره ۳۸۸۱

شهر

بازتاب جهانی بزرگ‌ترین بدرقه تاریخی

روزی که تهران کانون برگزاری یکی از بزرگ‌ترین آیین‌های سوگواری معاصر بود، بازتاب این رویداد تنهایی‌های ایران محدود نماند و در مدت کوتاهی به صدر گزارش‌های بسیاری از رسانه‌های بین‌المللی تبدیل شد. از خبرگزاری‌های جریان اصلی غربی گرفته تا شبکه‌های منطقه‌ای عربی و رسانه‌های روسی، همگی، به‌گونه‌ای کم و بیش مشابه، از یک واقعیت مشترک سخن گفتند: «حضور گسترده و چشمگیر مردم در مراسم تشییع»، توصیف‌هایی مانند «میلیون‌ها نفر»، «خیابان‌های مملو از جمعیت»، «سپیل عزاداران» و «تجمعی کم سابقه» و تأکید بر روی «مطالبه خون‌خواهی رهبر شهید» در بسیاری از این گزارش‌ها تکرار شد؛ نشانه‌ای از آنکه ابعاد این مراسم، حتی برای ناظران بیرونی نیز قابل چشم‌پوشی نبود.

شکفتی رسانه‌های غربی از حضور مردم

خبرگزاری آسوشیتدپرس در گزارش خود نوشت که تهران روز دوشنبه شاهد پرتراکم‌ترین جمعیت حاضر در مراسم بود. این توصیف، بیش از هر چیز بر فشردگی صحنه و حجم بالای حاضران در مراسم دلالت داشت. روزنامه گاردین نیز از حضور «میلیون‌هائفر» در تهران نوشت و خیابان‌های مسیر تشییع را سرشار از جمعیت عزادار توصیف کرد. این روزنامه در روایت خود، افزون بر گستردگی جمعیت، به فضای عمومی مراسم و حرکت جمعیت در محورهای اصلی شهر نیز پرداخت. نیویورک تایمز نیز خیابان‌های تهران را «مملو از جمعیت» توصیف کرد؛ تعبیری کوتاه اما روشن که در کنار سایر گزارش‌ها، بر یک برداشت مشترک از ابعاد میدانی مراسم مهر تأیید زد. شبکه سی‌ان‌ان در گزارش خود به حضور جمعیت گسترده عزاداران در خیابان‌های تهران اشاره کرد و نوشت که مسیر راهپیمایی مملو از پرچم‌های مختلف، از جمله پرچم ایران و پرچم‌های مذهبی بود. این شبکه در بخش دیگری از پوشش خود، به پرچم‌های سرخ حاضر در مراسم نیز اشاره کرد که نماد شهادت و انتقام محسوب می‌شود. روتیزر هم در پوشش این مراسم، بر «حضور گسترده» مردم تمرکز کرد و گزارش خود را با اشاراتی به زمینه‌های سیاسی و خانوادگی این رخداد همراه ساخت. بی‌بی‌سی نیز با پرداختن به جزئیات برگزاری مراسم، از درهم‌تنیدگی عنصر سیاسی و عاطفی در فضای تهران سخن گفت. در همین حال، رسانه‌هایی چون ان‌بی‌سی، سی‌بی‌اس، وال استریت ژورنال، فرانس ۲۴ و آتاتولی نیز این رویداد را در قالب خبر، گزارش یا پوشش تحلیلی بازتاب دادند و همگی، با ادبیاتی کمابیش مشابه، بر بزرگی صحنه و برجستگی حضور مردمی تأکید کردند.

پوشش لحظه به لحظه یک رویداد بزرگ

وبگاه الجزیره با راه‌اندازی پوشش لحظه به لحظه، این رویداد را در ردیف مهم‌ترین تحولات روز قرار داد. در این بازتاب، به نقل از برخی رسانه‌ها آمده بود که تهران شاهد یکی از بزرگ‌ترین تجمع‌های عمومی تاریخ خود است. اهمیت این نوع پوشش در آن است که یک رسانه بین‌المللی، مراسم را نه به صورت یک خبر کوتاه، بلکه به عنوان رخدادی زنده و در حال تحول دنبال می‌کند؛ تصمیمی که معمولاً برای رویدادهای بسیار مهم اتخاذ می‌شود.

روایت رسانه‌های عربی با گزارش میدانی

در میان رسانه‌های عربی، NTV عراق از مراسم تشییع به عنوان یکی از باشکوه‌ترین آیین‌های تاریخ ایران یاد کرد و حضور گسترده مردم را پیامی روشن و معنادار توصیف کرد. المیادین نیز نوشت که میلیون‌ها سوگوار خیابان‌های تهران را برای وداع پر کرده‌اند و این مراسم پس از دو روز وداع عمومی در مصلای تهران برگزار شده است. النور لبنان با اعزام خبرنگار به محل مراسم، از حضور کم‌نظیر مردم گزارش داد و العهد نیز در گزارش خود به فضای عمومی مراسم و نشانه‌های حاضر در میان جمعیت پرداخت.

ادامه

بازداشت

... حیات او، تفسیری عملی از آن سخن متسوب به حضرت سیدالشهدا^(ع) بود که می‌فرمود: «إِنَّمَا الْحَيَاةُ عُقِيدَةٌ وَجِهَادٌ». عقیده، فقط باور ذهنی نیست؛ دل سپردن به آرمانی است که انسان را به مجاهدت فرا می‌خواند. ایمان، اگر به میدان نیاید، هنوز به کمال نرسیده است. او این حقیقت را فقط درس نداد. پیش از آن، زیست، «تجربه زیسته»‌ای شد که راه را به دیگران نشان می‌دهد. کارنامه آقای شهید را که ورق می‌زنیم، رشته‌ای واحد همه فصل‌ها را به هم پیوند می‌دهد. مبارزه با طاغوت، ایستادگی در برابر تجزیه‌طلبی، حضور در دفاع مقدس و مقابله با هر موحی که برای شکستن ایران و اسلام برخاست. در همه این میدان‌ها، نخستین سپر، سینه او بود. گویی رسالت خود را در این یافته بود که پیش از آنکه تیر به ایران برسد، بر سینه او بنشیند. شاید از همین رو، نامش نیز معنا پیدا می‌کند. «علی» در قامت او، ترجمان شجاعت و عدالت می‌شود و «حسینی»، شرحی بر ایثار و قیام. و انتسابش به «خانم‌های»، نه محدود شدن در یک زادگاه، که پیوند خوردن با جغرافیای بزرگ ایران و تاریخ ماندگار آن است. چنان‌که می‌بینیم این نام، از مرزهای محل تولد عبور می‌کند و به سرمایه هویتی یک ملت بدل می‌شود.

امروز، بیش از آنکه از او سخن بگوییم، به راه او نیاز داریم. ایران، همچنان محتاج کسانی است که قطعات پراکنده را کنار هم بگذارند. نه آنکه بر شکاف‌ها بیفزایند. آنان که وحدت را سرمایه ملی و تکلیف دینی بدانند. آنان که بدانند عظمت ایران، از هم‌افزایی ایمان، عقلانیت، ایثار و هویت ملی ساخته می‌شود. درس او برای امروز و همیشه، همین است: ایران، وقتی بزرگ می‌ماند که فرزندان‌ش بزرگ بیندیشند، بزرگ برخیزند و بزرگ فداکاری کنند. این رسم، اگر در جان نسل‌ها بماند، نقشه ایران هرگز تکه تکه نخواهد شد. بلکه هر روز کامل‌تر از دیروز، قامت خواهد افراشت. باری باید برخاست. باید پا به راهی گذاشت و قدم تند کرد که شهید خانم‌های به خون خود آن را فتح و چراغان کرده است. باید برخاست.

کاروان تشییع رهبر شهید و خانواده ایشان پس از وداع میلیونی در تهران، مسیر خود را به سوی قم، کربلا و مشهد ادامه می‌دهد

رستاخیز بدرقه

«هر جا که پیکر صدیاره تو بر زمین افتد، آنجا کربلاست و هرگاه که غلم قیام تو بلند شود، عاشورا است و اگر آن قافله را قافله عشق خواندیم، در سفر تاریخ، یعنی همین.» این جمله‌ها را شهید آوینی برای سال ۶۱ هجری نوشت و حالا در سال ۱۴۴۸ هجری بار دیگر با پرچم‌های سرخ خون‌خواهی در قیام تشییع رهبری در خیابان‌های تهران عینیت یافت. مردمی که از نخستین ساعات بامداد چون موجی خروشان پیکر رهبر شهید خود را بدرقه کردند و روایتی از سوگ، شکوه و حماسه با خلق صحنه‌های یک وداع بزرگ و بی‌نظیر رقم زدند. از سپیده دم، جمعیت از مسیرهای مختلف خود را به محورهای اصلی مراسم رساند: زن و مرد، پیر و جوان، خانواده‌ها، دانشجویان، گروه‌های مردمی و عزادارانی که از نقاط مختلف پایتخت و شهرهای دیگر آمده بودند تا در آیین تشییع پیکر رهبر شهید انقلاب اسلامی حضور یابند؛ حضور مسئولان کشوری و لشکری نیز از دیگر نکات بارز این مراسم بود؛ تصاویری که ابعاد گسترده‌ای از این حضور را به کل دنیا مخابره کرد.

دریای جمعیت، روایتی از حضور گسترده مردم

تصاویر زمینی و هوایی از مسیر تشییع، خیابان‌ها و میدان‌هایی را نشان می‌داد که در آن‌ها جمعیت به صورت فشرده و پیوسته حرکت می‌کرد یاد انتظار ایستاده بود. از فراز آسمان، مسیرهای اصلی شهر به رودهایی جاری از پرچم‌های سرخ می‌ماندند که خودروی حمل پیکرها را بدرقه می‌کردند. فصل مشترک هم‌نواهی‌ها شعار «لیک یا حسین (ع)» و مضامینی بود که بر خون‌خواهی رهبر شهید تأکید داشت.

ورود خودروی حامل پیکر مطهر به مسیر اصلی تشییع

حرکت کاروان در میان جمعیت، بارها با کندی یا توقف همراه شد. دلیل این توقف‌ها، ازدحام گسترده و ابراز احساسات شدید مردمی بیان شد که می‌کوشیدند خود را به خودروی حامل پیکر نزدیک‌تر و ادای احترام کنند. این صحنه‌ها، یکی از برجسته‌ترین تصاویر روز را رقم زد، جایی که فاصله میان کاروان و مردم، عملاً به حلقه‌ای از اشک، دعا، گل و همراهی تبدیل شد. در این میان خیابان آزادی به یکی از اصلی‌ترین کانون‌های مراسم بدل گشت.

موج سوگواران در خیابان‌های تهران

در طول مسیر تشییع، مردم با در دست داشتن پرچم‌های جمهوری اسلامی ایران، تصاویر رهبر شهید، پرچم‌های عزادست‌نوشته‌های مختلف حضور داشتند و گزارش‌ها حاکی از عزاداری همراه با سینه‌زنی، هم‌خوانی و سوگویی عزاداران بود. مردم از دور و نزدیک دست‌های خود را به نشانه احترام به خودروی حامل پیکر مطهر، بالا آورده بودند و هرگز به زبان خود عرض ارادت می‌کرد. آنچه بیش از هر چیز در این صحنه‌ها جلب توجه می‌کرد، گستره حضور اقشار مختلف بود؛ از سالمندان و جانبازان گرفته تا کودکان، جوانان و خانواده‌هایی که دسته جمعی در مراسم حضور یافته بودند.

آیین‌های محلی مراسم تشییع قائد امت

یکی از جلوه‌های درخور توجه، حضور گروه‌هایی از اقوام و استان‌های مختلف کشور بود. در میدان انقلاب، جمعی از آلرها از استان‌های مختلف با اجرای آیین سنتی عزاداری، در مراسم حضور یافتند. نوحه‌خوانی، سینه‌زنی و اجرای شیوه‌های مرسوم سوگواری در میان آنان، جلوه‌ای متفاوت فرهنگی به فضای تشییع بخشید. این حضور نشان می‌داد که مراسم تنها محدود به شکل واحدی از عزاداری نیست، بلکه در بخش‌هایی از مسیر، رنگ و نشان آیین‌های محلی و قومی نیز به چشم می‌خورد.

خدمت در مواکب مردمی و گروه‌های خدمت‌رسان

در طول مسیر تشییع، مواکب مردمی و گروه‌های خدمت‌رسان در حال پذیرایی از عزاداران بودند. آب، اقلام پذیرایی و خدمات پشتیبانی در نقاط مختلف در اختیار مردم قرار می‌گرفت و هم‌زمان نیروهای امدادی، انتظامی و اجرایی نیز وظیفه مدیریت جمعیت و تأمین نظم مراسم را بر عهده داشتند. باتوجه به تراکم بالای جمعیت، نقش این گروه‌ها در حفظ روند برگزاری مراسم اهمیت ویژه‌ای داشت. در میان نقاط متعدد مراسم، پل کالج در خیابان انقلاب اسلامی به یکی از قاب‌های شاخص بدل شد. از فراز این پل، انبوه مردمی دیده می‌شدند که خیابان را به پهنه‌ای یکپارچه از حضور تبدیل کرده بودند. این نما، برای بسیاری از عکاسان و تصویربرداران، تصویری گویا از ابعاد مراسم بود.

امتداد مراسم بدرقه در قم، عراق و مشهد

آیین بدرقه امام شهید امت پس از حدود ۹ ساعت با حضور میلیونی و تاریخی مردم در تهران به پایان رسید. مراسم تشییع در قم از مسجد جمرگان به سمت حرم حضرت فاطمه معصومه (س) ادامه خواهد داشت و سپس انتقال پیکرها سه شنبه شب به نجف اشرف انجام خواهد شد.

ادای احترام دانشجویان به پیکر مطهر رهبر شهید

در بخشی دیگر از مراسم، دانشجویان دانشگاه صنعتی شریف نیز با حضور در آیین تشییع، یاد رهبر شهید را گرامی داشتند. حضور جامعه دانشگاهی، به‌ویژه در فضای اطراف دانشگاه شریف، یکی دیگر از جلوه‌های متنوع مشارکت اجتماعی در مراسم امروز بود.

گل‌باران در خیابان آزادی آخرین ادای احترام

یکی از صحنه‌های برجسته مراسم، گل‌باران پیکر مطهر در خیابان آزادی بود. هم‌زمان با عبور خودروی حامل پیکر، عزاداران با پاشیدن گلبرگ‌ها و شاخه‌های گل، ادای احترام خود را به جا آوردند. این صحنه، در کنار اشک، نوحه‌خوانی و زرمه دعا، حال و هوایی متفاوت به لحظات عبور کاروان بخشید.